

Arbeidsmarkt zorg en welzijn Friesland

Maart 2022

Deze factsheet laat de stand van zaken zien op de arbeidsmarkt voor zorg en welzijn in de provincie Friesland. We brengen de ontwikkeling van het aantal werknemers en vacatures naar branche in beeld. De in- en uitstroom van medewerkers komt aan bod. Daarna zoomen we in op het werkplezier, de werkdruk, het opleiden van de huidige werknemers en de instroom van nieuwe professionals in het beroepsonderwijs. Als laatste een blik op de toekomst: de Friese prognoses van de personeelstekorten t/m 2031 en de bevolkingsontwikkeling naar leeftijd in 2032 en 2042.

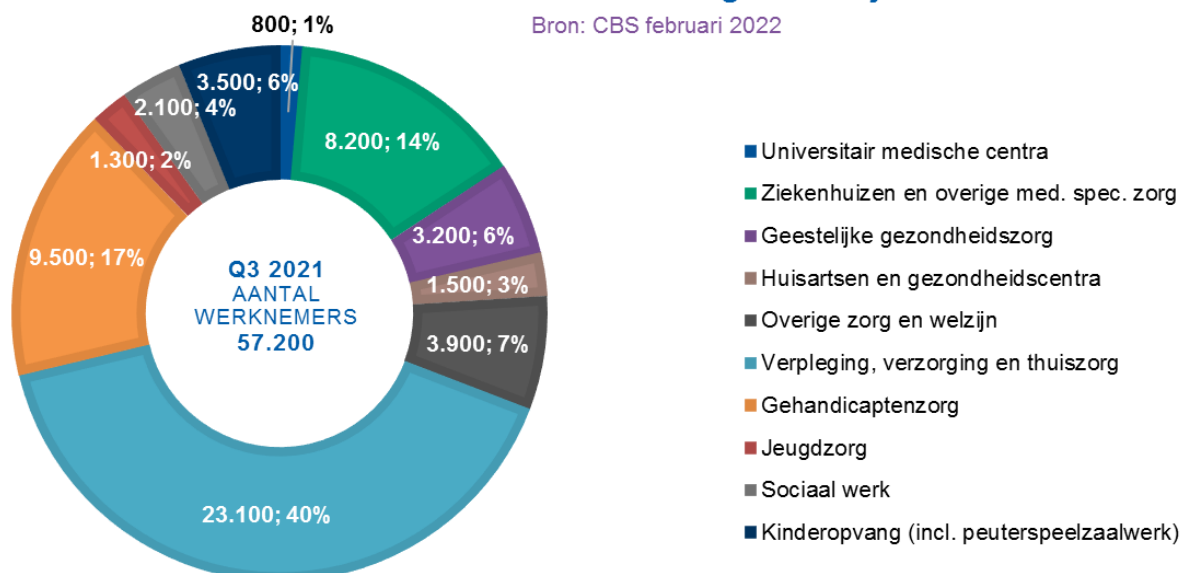
Aantal werknemers zorg en welzijn in Friesland blijft groeien

- Zowel het afgelopen jaar (+1.000, +1,8%) als de afgelopen vijf jaar (+6.400, +12,6%) is het aantal werknemers in de sector zorg en welzijn in de provincie Friesland gestegen. In totaal werken er nu ruim 57.000 mensen in Friesland in deze sector.
- Het aantal werknemers in Friesland in alle sectoren is 284.400, dit betekent dat 20,1% van alle werknemers in de sector zorg en welzijn werkt. Dit percentage ligt hoger dan het landelijke gemiddelde van 17,1%.
- De meeste van deze 57.200 mensen hebben een baan in de branche verpleging, verzorging en thuiszorg (23.100, 40%), gehandicaptenzorg (9.500, 17%) en de ziekenhuizen (8.200, 14%).

Ontwikkeling werknemers zorg en welzijn Friesland 2016-2021									
Aantal werknemers						Trend Q3 2016-'21		Trend Q3 2020-'21	
Q3 2016	Q3 2017	Q3 2018	Q3 2019	Q3 2020	Q3 2021	Aantal	%	Aantal	%
50.800	51.300	52.500	55.000	56.200	57.200	6.400	12,6%	1.000	1,8%

Werknemers naar branche zorg en welzijn Friesland

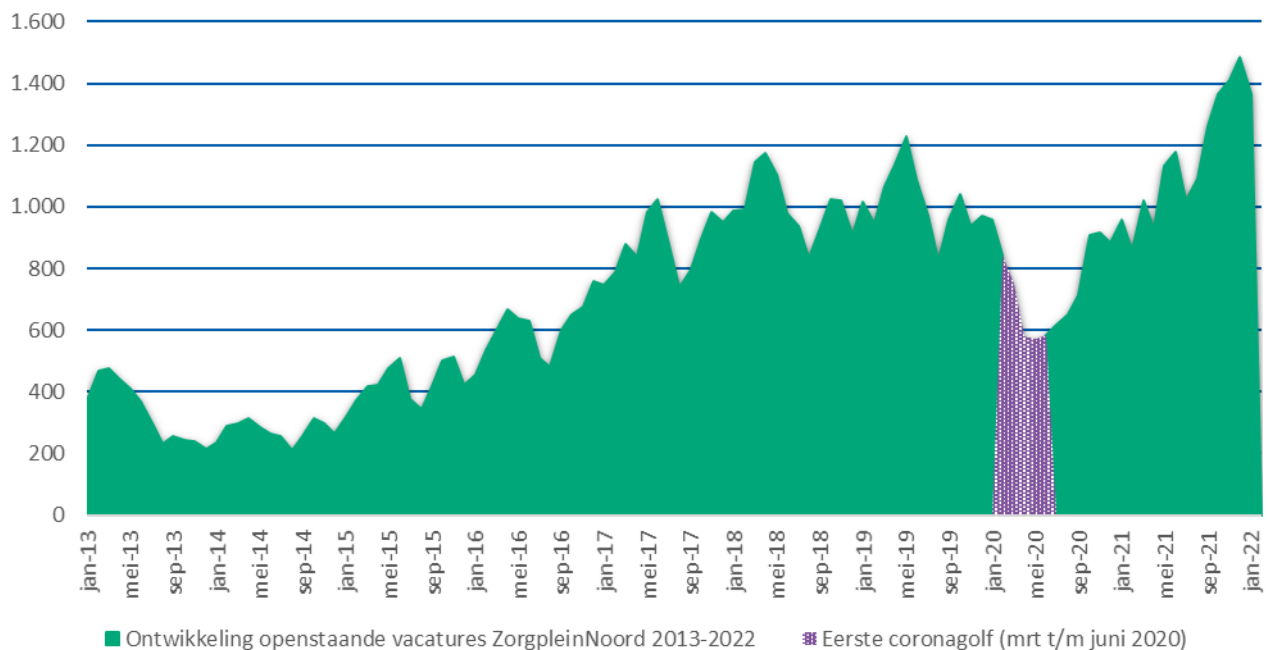
Bron: CBS februari 2022

Aantal openstaande vacatures stijgt in tweede helft van 2021 na forse daling gedurende eerste golf van de coronacrisis

- In het jaar 2021 hebben er in totaal 13.697 openstaande vacatures op de vacaturesite van ZorgpleinNoord gestaan. Nog nooit eerder waren er in één jaar zoveel openstaande vacatures.
- Vergeleken met 2020 is dit een stijging van 4.719 vacatures (+52,6%) en vergeleken met 2019 zijn dit er 1.526 meer (+12,5%).
- We zagen eind 2020 dat het aantal vacatures weer stabiliseerde na de forse daling in de eerste coronagolf (mrt t/m juni 2020) tot vlak onder het niveau van 2019. Deze trend duurde ongeveer tot augustus 2021, waarna het aantal vacatures verder opliep.

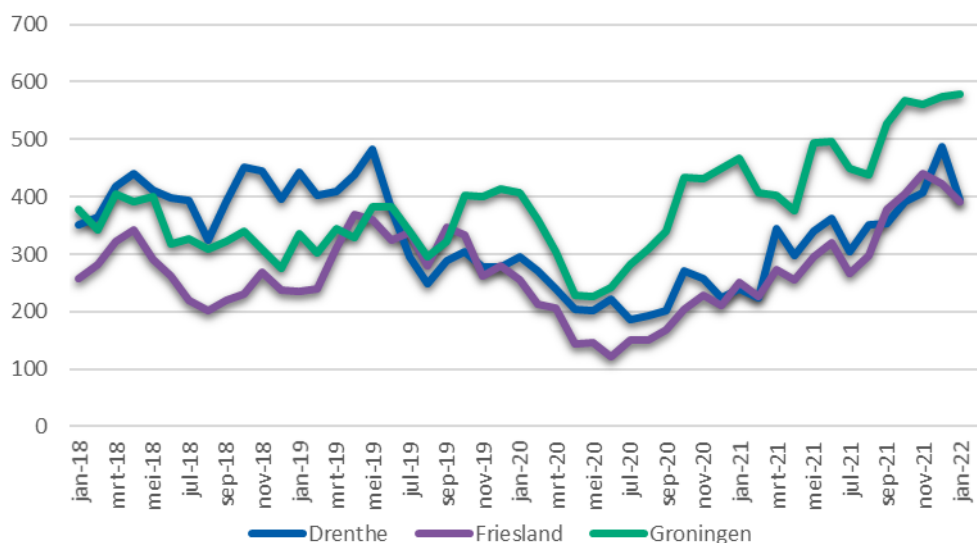
Vacature ontwikkeling 2013-2022

Openstaande vacatures per provincie: veel vacatures voor verzorgenden in Friesland

- In de provincie Groningen waren in 2021 de meeste vacatures (42%), gevolgd door Drenthe (30%) en Friesland (28%). De daling van het aantal vacatures in 2020, gedurende de eerste coronagolf (mrt t/m juni 2020), was in de provincie Groningen korter maar krachtiger. Vergeleken met Drenthe en Friesland stonden er in Groningen eind 2020 al meer vacatures open dan in 2019. Dit was bij de provincies Drenthe en Friesland pas in de tweede helft van 2021 het geval.
- Wat opvalt aan de verdeling van het aantal openstaande vacatures per branche en per functiegroep in de provincie Friesland is dat er vergeleken met de andere twee Noordelijke provincies, veel vacatures worden geplaatst in de functiegroep verzorgende (1.099, 29%).

Openstaande vacatures per provincie

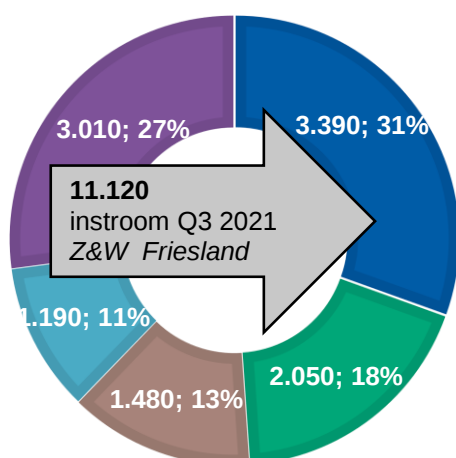

Vacatures provincie Friesland 2021 naar branche en functiegroep		
Top 3 per branche:	Aantal vacatures	% van totaal in provincie
1. verpleging, verzorging en thuiszorg	1961	51%
2. gehandicaptenzorg	579	15%
3. geestelijke gezondheidszorg	367	10%
Top 3 Functiegroep:	Aantal vacatures	% van totaal in provincie
1. verzorgende	1099	29%
2. sociaal pedagogisch	681	18%
3. verpleegkundige	601	16%

Mobiliteit binnen Friese zorg en welzijn is even groot als in- en uitstroom uit de sector

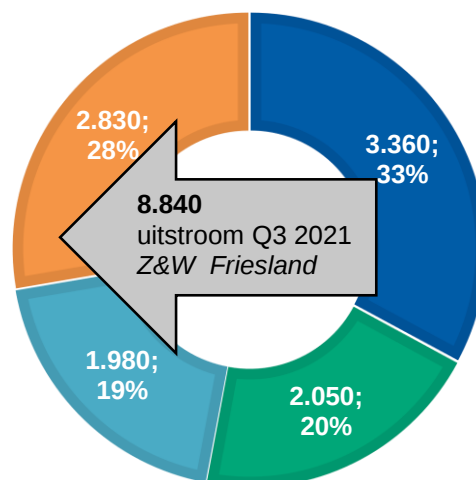
- De staafdiagrammen op de volgende pagina laten de totale in- en uitstroom van medewerkers bij zorg- en welzijnswerkgevers in Friesland zien. Tussen het vierde kwartaal van 2020 en het derde kwartaal van 2021 stroomden 11.120 medewerkers in bij een Friese zorg- of welzijnsorganisatie. Oftewel 20% van de werknemers startte afgelopen jaar met een nieuwe baan in de sector. In dezelfde periode verlieten 8.840 medewerkers hun Friese zorg en welzijnswerkgevers, z'n 16% van het totaal aantal werknemers aan het begin van dat jaar.
- De helft van alle in- en uitstroom van medewerkers in Friesland is mobiliteit binnen de sector: 3.390 medewerkers verruilen van baan binnen hun branche en 2.050 medewerkers startten bij een werkgever in een andere zorg- en welzijnsbranche.
- Ongeveer één op de tien werknemers stroomden nieuw in, in de Friese zorg- en welzijnssector. De meeste van hen (3.010) komen direct uit de opleiding, 1.190 mensen zijn zij-instromer en 1.480 medewerkers hebben al eerder in de sector gewerkt.
- Eén op elf medewerkers (9%) verliet afgelopen jaar de Friese zorg- en welzijnssector. Van deze uitstroom uit de sector gingen 1.980 medewerkers aan de slag in een andere bedrijfssector. We weten van de 2.830 medewerkers overige uitstroom nu nog niet de eindbestemming. Tussen 2017 en 2020 stroomde gemiddeld 26% van deze medewerkers uit naar een uitkering, 14% ging verder als zzp'er, 25% ging met pensioen en de overige 35% werd inactief.

TOTALE INSTROOM NAAR HERKOMST

- **dezelfde branche**
- **andere z&w branche**
- **herintreder (>1 jr. weg)**
- **zij-instromer**
- **overig (o.a. onderwijs)**

TOTALE UITSTROOM NAAR BESTEMMING

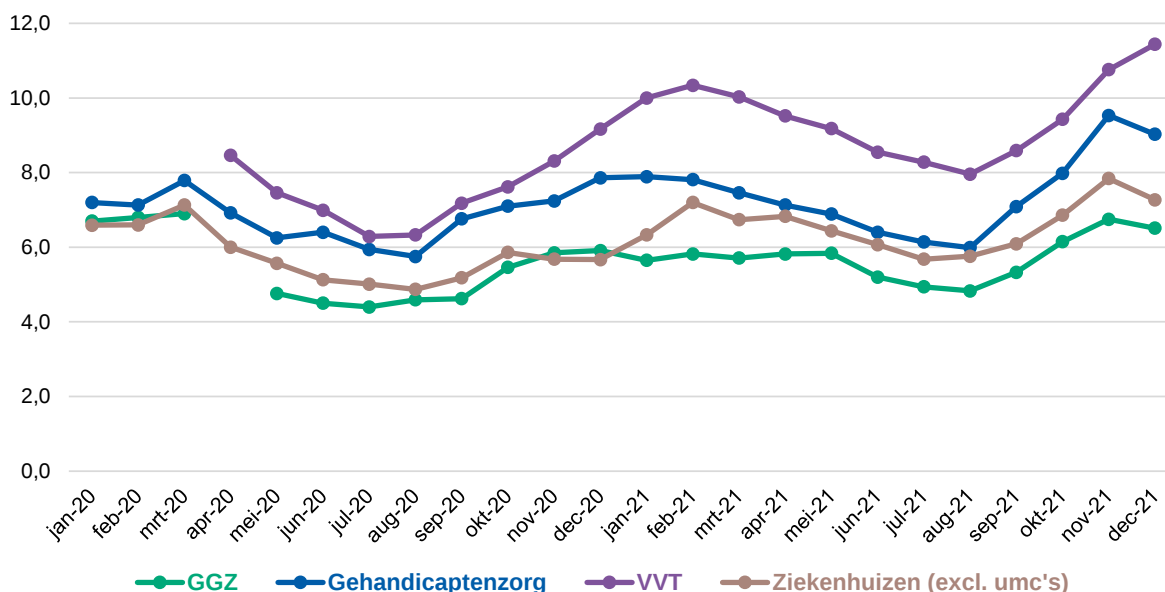
- **dezelfde branche**
- **andere z&w branche**
- **andere sector**
- **overig (o.a. zzp, pensioen, uitkering)**

Arbeidsomstandigheden: hoger ziekteverzuim in 2021 en bijna 4 op 10 medewerkers ervaart hoge werkdruk

- Acht op de tien werknemers (80,8%) in de Friese zorg- en welzijnssector geeft aan tevreden of zeer tevreden te zijn met het werk dat zij doen, blijkt uit de CBS werknemersenquête van voorjaar 2021. Daarmee is de ervaren werktevredenheid vergelijkbaar met de meting in 2019, toen was 79,0% van de zorg- en welzijnsmedewerkers tevreden of zeer tevreden.
- Bijna vier op de tien (39,1%) zorg- en welzijnsmedewerkers ervaart de werkdruk als te hoog of veel te hoog. Twee jaar geleden lag dit percentage iets lager op 38,2%. Het aandeel medewerkers dat een te hoge werkdruk ervaart, verschilt per branche. In de branche jeugdzorg geeft bijna de helft (48,8%) van de werknemers aan de werkdruk als (veel) te hoog te ervaren. Het laagste aandeel wordt gemeten in de overige zorg en welzijn (o.a. eerstelijnszorg excl. huisartsen). In deze branche geeft een derde (33,3%) van het personeel aan een (veel) te hoge werkdruk te ervaren.
- Tussen 2019 en 2021 is een behoorlijke toename van de ervaren werkdruk zichtbaar bij de huisartsen en gezondheidscentra en in de kinderopvang. In 2019 vond 39,4% van het personeel in de huisartsenzorg en 36,4% van medewerkers in kinderopvang de werkdruk (veel) te hoog. Twee jaar later liggen deze percentages op respectievelijk 47,3% en 45,0% van het personeelsbestand.
- De grafiek op de volgende pagina toont de ontwikkeling van het ziekteverzuim van de vier grote zorgbranches voor de jaren 2020 en 2021 in Friesland. In 2020 lag het gemiddelde ziekteverzuim van deze branches op 6,6%. Afgelopen jaar liep het gemiddelde ziekteverzuim op naar 7,7%. De ouderenzorg (VVT) had over 2021 gemiddeld genomen het hoogste verzuim met 9,5%. In de GGZ is het verzuim het laagst met 5,7%.

Ontwikkeling verzuimpercentage zorgbranches Friesland 2020-2021

Bron: Vernet februari 2022

Opleiden en ontwikkelen: instroom mbo-onderwijs zorg en welzijn daalt, voor hbo en wo wel een stijging

- Ongeveer 64% van de werknemers in de Friese zorg- en welzijnssector volgde afgelopen jaar een vorm van scholing, in 2019 was dit nog 71%. Het kan gaan om een korte training, maar ook om een kwalificerende opleiding op een hoger functieniveau.
- Afgelopen schooljaar (2020/2021) daalde de instroom in het mbo zorg- en welzijnsberoepsopleiding voor het eerst in vijf jaar. De instroom in andere mbo-opleidingsrichtingen daalt al langer. Het aandeel mbo-studenten (36%) dat voor een zorg- of welzijnsopleiding (35%) kiest is iets groter dan vijf jaar geleden (34%).
- De instroom van Friese studenten in het zorg- en welzijnsberoepsopleiding op hbo- en wo-niveau steeg behoorlijk afgelopen studiejaar (2020/2021). In het hbo daalde de instroom in de andere opleidingsrichtingen licht (-2,2%). De procentuele toename in de wo zorg- en welzijnsopleidingen is met 20,7% iets lager dan de toename in de andere beroepsopleidingen (+24,0%). Ongeveer 36% van de Friese hbo-studenten kiest voor een opleiding in de richting van zorg en welzijn, in het wo is dit 18%.

Friesland instroom beroepsopleiding						Trend	
Studierichting / studiejaar	2016-'17	2017-'18	2018-'19	2019-'20	2020-'21*	2016-'17/2020-'21	2019-'20/ 2020-'21
mbo zorg en welzijn	3.670	3.750	3.990	4.080	3.720	1,4%	-8,8%
mbo geen zorg en welzijn	7.150	7.250	7.130	7.060	6.520	-8,8%	-7,6%
hbo zorg en welzijn	1.720	1.740	1.820	1.930	2.110	22,7%	9,3%
hbo geen zorg en welzijn	4.280	4.370	4.590	4.910	4.800	12,1%	-2,2%
wo zorg en welzijn	220	220	260	290	350	59,1%	20,7%
wo geen zorg en welzijn	940	1.050	1.170	1.250	1.550	64,9%	24,0%

* de instroomcijfers over studiejaar 2020-'21 zijn voorlopige cijfers

Arbeidsmarkprognose t/m 2031: 6.700 medewerkers tekort voor groeiende zorgvraag

- Dit jaar wordt een personeelstekort van ongeveer 2.100 medewerkers in de Friese zorg- en welzijnssector verwacht. Naar verwachting loopt dit tekort op naar 6.700 medewerkers in 2031. Als gevolg van ontgroening en vergrijzing groeit het zorggebruik en de vraag naar zorg- en welzijns personeel in Friesland. Het aanbod van zorg- en welzijnsprofessionals groeit nauwelijks meer door diezelfde ontgroening en vergrijzing, waardoor het Friese personeelstekort toeneemt.
- De grootste tekorten worden verwacht voor de Friese verpleeghuizen, ongeveer 2.200 werknemers in 2031. Naar verwachting ontstaat de meeste schaarste aan verzorgenden, voor deze functiegroep wordt het grootste personeelstekort verwacht in Friesland.

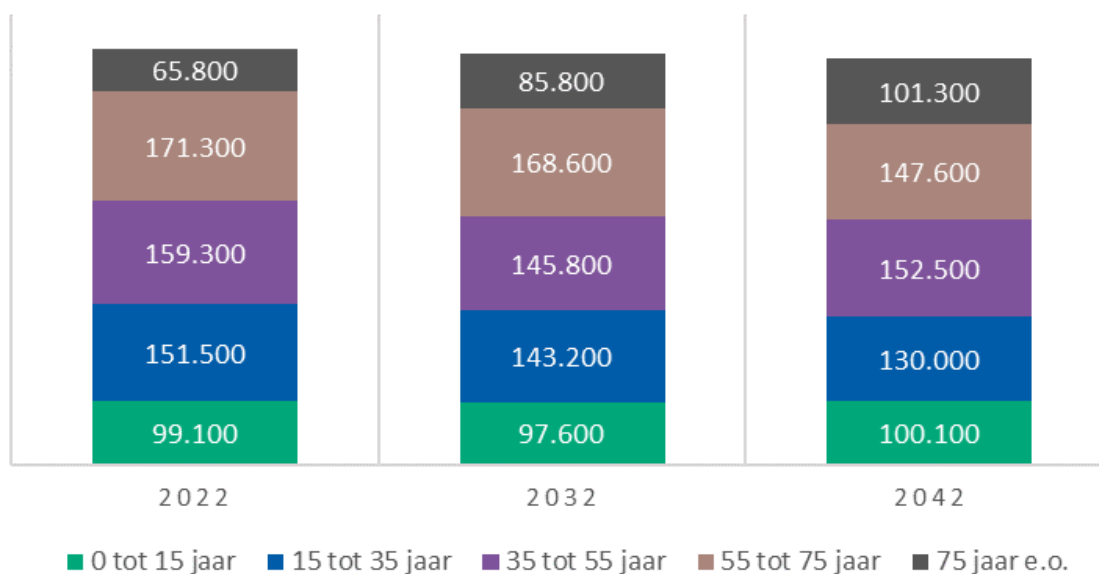
Verwacht personeelstekort zorg & welzijn			Top 3 personeelstekort Friesland	
Regio:	2022	2031	Functiegroep:	2031
Groningen	-1.800	-6.400	1. Verzorgende (mbo-3)	-1.800
Friesland	-2.100	-6.700	2. Verpleegkundige (mbo-4)	-1.300
Drenthe	-1.900	-5.400	3. Verlos en verpleegkunde (hbo-6)	-400
Noord-Nederland	-5.800	-18.600		
Nederland	-49.200	-140.200		

Demografische ontwikkeling: er is sprake van ontgroening en vergrijzing in provincie Friesland

- De verwachte leeftijdsopbouw van de provincie Friesland verandert sterk de komende jaren. Er is namelijk sprake van ontgroening en vergrijzing. Dit betekent dat de potentiële beroepsbevolking komende jaren zal afnemen, terwijl de leeftijdsgroep die de meeste zorg vraagt, namelijk mensen van een leeftijd van 75 jaar en ouder, sterk zal toenemen.
- De totale bevolking krimpt in 2042 in Friesland met 15.500 mensen (-2,4%), maar het aantal mensen met een leeftijd van 75 jaar en ouder neemt sterk toe met 35.500 mensen (+54%). Het aantal mensen in Friesland in de leeftijd van 15 tot 75 jaar neemt daarentegen af met 52.000 mensen (-10,8%). Deze afname van de beroepsbevolking ligt procentueel gezien een stuk hoger dan in heel Nederland waar deze in 2042 naar verwachting met 469.100 mensen (-3,5%) afneemt.

Bevolkingsprognose Friesland					
Leeftijd	2022	2032	2042	2022-42	% 2022-42
0 tot 15 jaar	99.100	97.600	100.100	1.000	1,0%
15 tot 35 jaar	151.500	143.200	130.000	-21.500	-14,2%
35 tot 55 jaar	159.300	145.800	152.500	-6.800	-4,3%
55 tot 75 jaar	171.300	168.600	147.600	-23.700	-13,8%
75 jaar e.o.	65.800	85.800	101.300	35.500	54,0%
Totaal	647.000	641.000	631.500	-15.500	-2,4%

BEVOLKINGSPROGNOSE FRIESLAND

Bronnen

- ABF Research (arbeidsmarktprognoses)
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
- Vacaturesite ZorgpleinNoord
- Vernet (ziekteverzuim)

Meer informatie over deze publicatie

- Deze factsheet is een uitgave van Stichting ZorgpleinNoord. Publicatie uit dit werk is toegestaan, mits de gebruikte bronnen ook vermeld worden.
- Voor vragen of meer informatie kunt u contact opnemen met de onderzoekers van ZorgpleinNoord: Jort Voerman (j.voerman@zorgpleinnoord.nl) of Karin Doornbos (k.doornbos@zorgpleinnoord.nl)